

سرشناسه	: افتخاری، حجت، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	: برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر دوره ابتدایی / تألیف حجت افتخاری، مریم مکی‌آبادی.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۷۱ ص.
شابک	: 978-622-021-260-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۶۷-۳۷۱.
موضوع	: برنامه‌ریزی درسی -- ایران -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Lesson planning (Hiegher) -- Iran -- Study and teaching
موضوع	: آموزش ابتدایی -- ایران -- برنامه‌های درسی
موضوع	: Education, Elementary -- Curricula -- Iran
شناسه افزوده	: مکی‌آبادی، مریم، ۱۳۶۴-
رده بندی کنگره	: ۱۵/۲۸۰۶LB
رده بندی دیویی	: ۰۰۱/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۷۳۳۵۱
وضعیت رکورد	: فیبا

برنامه ریزی درسی با تأکید بر دوره ابتدایی

تألیف: حجت افتخاری - مریم مکی‌آبادی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۲۷۱ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۱۲۶۰-۷

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۶۴۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسندگان محفوظ می‌باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار وصال (ع)، ۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸
 دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail.com
 سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست

پیشگفتار ۱۳

فصل اول :

مفهوم برنامه ریزی درسی

مقدمه ۱۶

برنامه ریزی ۱۷

تفاوت برنامه و برنامه ریزی ۱۸

ضرورت و ضروریات برنامه ریزی ۱۸

مراحل برنامه ریزی ۱۹

دیدگاه های متداول در برنامه ریزی ۲۰

انواع برنامه ریزی ۲۱

انواع برنامه ریزی در آموزش و پرورش ۲۳

سطوح برنامه ریزی آموزشی ۲۳

مفهوم برنامه ریزی درسی و برنامه درسی ۲۵

فصل دوم :

منابع برنامه ریزی درسی

مقدمه ۳۲

منابع برنامه ریزی درسی ۳۳

یادگیرنده به عنوان منبع اصلی برای برنامه ریزی ۳۴

ویژگی های کودکان ۶-۱۱ ساله ۳۴

۳۵.....	ویژگی‌های جسمی کودکان ۶-۱۱ ساله
۳۶.....	ویژگی‌های عاطفی کودکان ۶-۱۱ ساله
۳۷.....	ویژگی‌های شناختی کودکان ۶-۱۱ ساله
۳۹.....	ویژگی‌های حرکتی کودکان ۶-۱۱ ساله
۴۰.....	ویژگی‌های اجتماعی کودکان ۶-۱۱ ساله
۴۴.....	یادگیری و برنامه‌ریزی درسی
۴۴.....	موقعیت اجتماعی - اقتصادی و یادگیری
۴۵.....	مبانی جامعه شناختی برنامه ریزی درسی
۴۷.....	مبانی فلسفی برنامه‌ریزی درسی
۴۷.....	ارتباط حوزه‌های فلسفه با آموزش و پرورش

فصل سوم :

نگرش ها، عناصر و انواع برنامه درسی

۵۲.....	مقدمه
۵۳.....	نگرش‌های اساسی به برنامه درسی (ماتئوری آیزنر)
۵۷.....	عناصر برنامه‌ی درسی
۷۰.....	انواع برنامه درسی

فصل چهارم :

سطوح، رویکرد و الگوهای برنامه ریزی درسی

۸۲.....	مقدمه
۸۳.....	سطوح برنامه درسی از دیدگاه فرانسیس کلاین
۸۴.....	سطوح برنامه درسی از دیدگاه آیزنر
۸۶.....	سطوح برنامه درسی از دیدگاه شوبرت
۸۷.....	سطوح برنامه درسی از دیدگاه گودلد

۸۸		سطوح برنامه درسی از دیدگاه پوزنر
۸۹		الگوهای سازماندهی محتوای برنامه‌ی درسی
۹۰		برنامه درسی موضوع محور
۹۱		برنامه‌های درسی موضوعات مجزا
۹۵		برنامه‌های درسی دانش آموز محور
۹۶		برنامه‌ی درسی هسته‌ای (الزامی)
۹۹		برنامه درسی مبتنی بر کارکردهای اجتماعی یا مسائل اجتماعی
۹۹		برنامه درسی فعالیت محور
۱۰۰		برنامه درسی انسان‌گرایانه (آموزش و پرورش باز)
۱۰۲		یادگیری در حد تسلط
۱۰۳		برنامه‌ی درسی مسأله محور
۱۰۴		الگوهای برنامه ریزی درسی
۱۰۶		الگوی تایلر
۱۰۸		بررسی نیازهای دانش آموزان
۱۰۸		بررسی نیازهای جامعه
۱۰۸		موضوع درسی

فصل پنجم :

رویکردهای حاکم بر برنامه درسی دوره ابتدایی

۱۱۲		مقدمه
-----	-------	-------

قرآن

۱۱۳		مقدمه
۱۱۴		اهمیت و ضرورت آموزش قرآن در دوره ابتدایی

۱۱۴	رویکرد برنامه درسی قرآن در دوره ابتدایی
۱۱۴	اهداف کلی درس قرآن در دوره ابتدایی
۱۱۵	محتوای برنامه درسی قرآن دوره ابتدایی
۱۱۹	روش‌های یاددهی و یادگیری درس قرآن در دوره ابتدایی
۱۲۲	ویژگی‌های ارزشیابی درس قرآن در دوره ابتدایی

ریاضی

۱۲۳	مقدمه
۱۲۴	ضرورت و اهمیت آموزش ریاضی در دوره ابتدایی
۱۲۵	رویکرد برنامه درسی ریاضی در دوره ابتدایی
۱۲۶	اهداف کلی درس ریاضی در دوره ابتدایی
۱۲۹	محتوای برنامه درسی ریاضی دوره ابتدایی
۱۳۷	روش‌های یاددهی و یادگیری درس ریاضی در دوره ابتدایی
۱۳۸	ویژگی‌های ارزشیابی ریاضی در دوره ابتدایی

فارسی

۱۳۹	مقدمه
۱۴۰	اهمیت و ضرورت آموزش فارسی در دوره ابتدایی
۱۴۱	رویکرد برنامه درسی فارسی در دوره ابتدایی
۱۴۲	اهداف کلی درس فارسی در دوره ابتدایی
۱۴۵	محتوای برنامه درسی فارسی دوره ابتدایی
۱۵۲	روش‌های یاددهی و یادگیری درس فارسی در دوره ابتدایی
۱۵۶	ویژگی‌های ارزشیابی درس فارسی در دوره ابتدایی

علوم

۱۵۷	مقدمه
-----	-------

۱۵۷	 اهمیت و ضرورت آموزش علوم تجربی در دوره ابتدایی
۱۵۸	 رویکرد برنامه درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی
۱۶۰	 اهداف کلی درس علوم تجربی در دوره ابتدایی
۱۶۲	 محتوای برنامه درسی علوم تجربی دوره ابتدایی
۱۶۳	 روش های یاددهی و یادگیری درس علوم تجربی در دوره ابتدایی
۱۶۵	 ویژگی های ارزشیابی علوم تجربی در دوره ابتدایی

مطالعات اجتماعی

۱۶۶	 مقدمه
۱۶۶	 اهمیت و ضرورت آموزش مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی
۱۶۷	 رویکرد برنامه درسی مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی
۱۶۷	 اهداف کلی درس مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی
۱۷۰	 محتوای برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی
۱۷۶	 روش های یاددهی و یادگیری درس مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی
۱۷۷	 ویژگی های ارزشیابی مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی

هدیه آسمان

۱۷۸	 مقدمه
۱۷۸	 اهمیت و ضرورت آموزش هدیه های آسمان در دوره ابتدایی
۱۷۹	 رویکرد برنامه درسی هدیه های آسمان در دوره ابتدایی
۱۸۰	 اهداف کلی درس هدیه های آسمان در دوره ابتدایی
۱۸۱	 محتوای برنامه درسی هدیه های آسمان دوره ابتدایی
۱۹۲	 روش های یاددهی و یادگیری درس هدیه های آسمان در دوره ابتدایی
۱۹۳	 ویژگی های ارزشیابی هدیه های آسمان در دوره ابتدایی

هنر

مقدمه.....	۱۹۴
ضرورت و اهمیت آموزش هنر در دوره ابتدایی.....	۱۹۵
رویکرد برنامه درسی هنر در دوره ابتدایی.....	۱۹۵
اهداف کلی درس هنر در دوره ابتدایی.....	۱۹۶
محتوای برنامه درسی هنر دوره ابتدایی.....	۱۹۷
روش‌های یاددهی و یادگیری هنر در دوره ابتدایی.....	۲۰۳
ویژگی‌های ارزشیابی هنر در دوره ابتدایی.....	۲۰۳

تربیت بدنی

مقدمه.....	۲۰۵
ضرورت و اهمیت آموزش تربیت بدنی در دوره ابتدایی.....	۲۰۶
رویکرد برنامه درسی تربیت بدنی در دوره ابتدایی.....	۲۰۷
اهداف کلی درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی.....	۲۰۸
محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی.....	۲۰۹
روش‌های یاددهی و یادگیری درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی.....	۲۱۳
ویژگی‌های ارزشیابی تربیت بدنی در دوره ابتدایی.....	۲۱۶

کار و فناوری

مقدمه.....	۲۱۷
ضرورت و اهمیت آموزش کار و فناوری در دوره ابتدایی.....	۲۱۸
رویکرد برنامه درسی کار و فناوری در دوره ابتدایی.....	۲۱۸
اهداف کلی درس کار و فناوری در دوره ابتدایی.....	۲۲۰
محتوای برنامه درسی کار و فناوری دوره ابتدایی.....	۲۲۰

۲۲۲.....	روش‌های یاددهی و یادگیری کار و فناوری در دوره ابتدایی
۲۲۲.....	ویژگی‌های ارزشیابی کار و فناوری در دوره ابتدایی

تفکر و پژوهش

۲۲۳.....	مقدمه
۲۲۴.....	ضرورت و اهمیت آموزش تفکر و پژوهش در دوره ابتدایی
۲۲۴.....	رویکرد برنامه درسی تفکر و پژوهش در دوره ابتدایی
۲۲۶.....	اهداف کلی درس تفکر و پژوهش در دوره ابتدایی
۲۲۷.....	محتوای برنامه درسی تفکر و پژوهش دوره ابتدایی
۲۲۹.....	روش‌های یاددهی و یادگیری تفکر و پژوهش در دوره ابتدایی
۲۳۰.....	ویژگی‌های ارزشیابی تفکر و پژوهش در دوره ابتدایی

فصل ششم :

اجرا و ارزشیابی برنامه درسی

۲۳۴.....	مقدمه
۲۳۵.....	اجرای برنامه درسی
۲۳۶.....	جایگاه اجرا در برنامه‌ریزی درسی
۲۳۶.....	شرایط اجرای برنامه درسی
۲۳۷.....	عوامل مؤثر بر اجرای برنامه درسی
۲۳۹.....	شیوه‌های اجرای برنامه درسی
۲۳۹.....	دیدگاه و رویکرد حاکم بر اجرای برنامه‌ی درسی
۲۴۱.....	جایگاه تمرکز و عدم تمرکز در قلمرو اجرا
۲۴۴.....	هماهنگی برنامه درسی مکتوب و برنامه درسی تدریس شده
۲۴۴.....	هماهنگی برنامه‌ی درسی پنهان با برنامه درسی یادگرفته شده

پیشگفتار

در هزاره حاضر سرعت پیشرفت علوم و فنون برق آساست. جوامع و تکنولوژی‌ها به سرعت در حرکتند و نیازهای متنوع و جدیدی به وجود می‌آورند. پرورش انسان‌هایی که همگام با تحولات بر عرصه هستی قدم بردارند و در این مسیر جانمانند بر عهده‌ی آموزش و پرورش است. این رسالت خطیر مسئولیتی است که برانزده‌ی قامت بلند آموزش و پرورش است. قلب تپنده‌ی هر آموزش و پرورش برنامه درسی است و معلم ذهن برتر پیکره‌ی تنومند آموزش و پرورش است. بنابراین با عنایت ویژه به برنامه درسی و معلم می‌توان استوار در مسیر تحول گام برداشت. از طرفی اهمیت نقش دوره ابتدایی در بیانات اساتید حوزه تعلیم و تربیت و بزرگان به کرات دیده شده است و خوش‌بختانه نگرش جمعی جامعه نیز بر این اهمیت صحه می‌گذارد.

با توجه به موارد مذکور و سابقه تحصیل در رشته برنامه درسی در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری و به روز نبودن منبع درسی در زمینه برنامه درسی دوره ابتدایی، برون‌دادهای تدریس درس برنامه درسی دوره ابتدایی در دانشگاه فرهنگیان، تغییر برنامه درسی دوره ابتدایی با توجه به تدوین سند تحول و برنامه درسی ملی و سال‌ها تدریس در دوره ابتدایی؛ تدوین کتابی در مورد برنامه درسی دوره ابتدایی جهت آشنایی دانش‌جومعلم‌ان و دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی، ایجاد بینش صحیح و به روز در علاقه‌مندان و معلمان ضروری می‌نماید.

در نهایت بر خود لازم می‌بینیم از همه افرادی که در طی سال‌ها در عرصه تعلیم و تربیت تلاش مستمر داشته‌اند و از ماحصل تلاش‌هایشان در این کتاب بهره‌مند شدیم، از تمامی آموزگارانی که در علم‌اندوزی و علم‌آموزی با عشق و علاقه همت بخرج می‌دهند، از اعضای خانواده خویش که با سعه‌ی صدر در انجام این اثر همراهی و همدلی کردند و از تمامی افرادی که در آینده با نظرات و پیشنهادات خود باعث ارتقاء کیفیت کار خواهند شد کمال تقدیر و تشکر را نماییم.

حجت افتخاری

مریم مکی آبادی